

دستورالعمل اجرایی نحوه حسابرسی صورتهای مالی واحدهای گزارشگر بخش عمومی

در اجرای تبصره (۲) ماده (۴) آییننامه اجرایی بندهای "الف"، "ب" و "پ" ماده (۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، موضوع تصویب نامه شماره ۶۵۴۴۴/ت/۶۵۳۷۶-هـ مورخ ۱۳۹۸/۵/۲۷ هیأت وزیران، نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور "دستورالعمل اجرایی نحوه حسابرسی صورتهای مالی واحدهای گزارشگر بخش عمومی" را به شرح ذیل تصویب نمودند:

ماده ۱- اصطلاحات بکار رفته در این دستورالعمل، به شرح زیر تعریف می شود:

حسابرسی صورتهای مالی: حسابرسی صورتهای مالی، همان حسابرسی مالی است که به منظور کسب اطمینان معقول از ارایه اطلاعات مالی دستگاه اجرایی، بر اساس چهارچوب گزارشگری و قانون و با رعایت استانداردهای حسابداری بخش عمومی انجام می شود.

کمیته: کمیته انتخاب حسابرس، موضوع ماده (۴) این دستورالعمل.

حسابرس/حسابرسان منتخب: حسابرسی است که توسط کمیته برای حسابرسی واحد گزارشگر، انتخاب می شود و صلاحیت آن به تأیید یکی از نهادهای تأییدکننده صلاحیت حرفه‌ای حسابرس (مطابق قوانین و مقررات) رسیده است.

مراجع ذی ربط: یکی از نهادهای تأییدکننده صلاحیت حرفه‌ای حسابرس (مطابق قوانین و مقررات)

آییننامه: آییننامه اجرایی بندهای "الف"، "ب" و "پ" ماده (۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (تصویب نامه شماره ۶۵۴۴۴/ت/۶۵۳۷۶-هـ مورخ ۱۳۹۸/۵/۲۷ هیأت وزیران)

ماده ۲- کلیه واحدهای گزارشگر بخش عمومی، مشمول این دستورالعمل می باشند. واحدهای گزارشگر مشمول، منطبق با فهرست تبصره (۵) آییننامه خواهد بود.

تبصره (۱) واحدهای گزارشگری که تابع قوانین خاص برای حسابرسی صورتهای مالی خود هستند، در خصوص نحوه انتخاب حسابرس، تابع قوانین خاص می باشند و در خصوص زمان ارسال صورتهای مالی حسابرسی شده خود به دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، مشمول این دستورالعمل هستند.

تبصره (۲) فهرست گروه‌های گزارشگر و واحدهای گزارشگر، هر سال در اجرای ماده (۱۲۸) قانون محاسبات عمومی کشور، ابلاغ می شود.

ماده ۳- حسابرس واحدهای گزارشگر، به صورت سالانه توسط کمیته انتخاب حسابرس موضوع ماده (۴) این دستورالعمل، تعیین می شود.

ماده ۴- به منظور انتخاب حسابرس، کمیته‌ای با حضور معاون نظارت مالی و خزانه دار کل کشور، معاونین فنی و حسابرسی امور عمومی و اجتماعی و امور اقتصادی و زیربنایی دیوان محاسبات کشور، رئیس سازمان حسابرسی و دبیرکل جامعه حسابداران رسمی تشکیل می شود. ریاست این کمیته با معاون نظارت مالی و خزانه دار کل کشور خواهد بود. دبیرخانه کمیته در اداره کل هماهنگی و تلفیق حسابها و روشهای

حسابداری معاونت نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور می باشد. دبیر کمیته بدون حق رأی در جلسه شرکت می‌کند.

ماده ۵- وظایف و اختیارات کمیته :

الف) انتخاب حسابرس :

کمیته نسبت به انتخاب حسابرس با توجه به معیارهایی نظیر تجربه و توانایی حرفه‌ای، امکانات نیروی انسانی و تشکیلاتی، دسترسی به فناوری، حجم کار و ظرفیت و توان پذیرش کار، نتایج کنترل کیفیت انجام شده و آرای انضباطی صادر شده توسط مراجع ذی ربط با هدف شناسایی حسابرس اصلاح، برای حسابرسی واحدهای گزارشگر موضوع تبصره (۲) ماده (۲) این دستورالعمل، اقدام می نماید.

تبصره (۱) حسابرسی که طی سه سال گذشته اقدام به ارائه خدماتی غیر از خدمات اطمینان‌بخشی (حسابرسی های مالی، رعایت و عملیاتی) به واحد گزارشگر کرده باشند، نمی‌توانند به عنوان حسابرس آن واحد انتخاب شوند.

تبصره (۲) واحد گزارشگر در صورت دریافت خدماتی غیر از خدمات اطمینان‌بخشی از حسابرس، موضوع تبصره (۱) این ماده، مکلف است مشخصات حسابرس و خدمات دریافت شده از آن را به دبیرخانه اعلام کند.

ب) نظارت بر عملکرد حسابرس :

- در مواردی که کمیته، مستقیماً یا بر اساس شکایات واصله نسبت به گزارش حسابرسی، به مواردی حاکی از عدم رعایت استانداردهای حسابرسی و سایر اصول و ضوابط حرفه‌ای و یا هرگونه سؤال و ابهامی در این خصوص برخورد نماید، کمیته مکلف است موضوع را به منظور رسیدگی، کتباً به مرجع تأییدکننده صلاحیت حرفه‌ای حسابرس اطلاع داده و نتیجه را از مراجع مذکور دریافت نماید.

- تا زمان اعلام احکام و آرای انضباطی حاصل از رسیدگی‌های نهاد تأییدکننده صلاحیت حرفه‌ای حسابرس، کمیته می‌تواند با پیشنهاد اعضا، نسبت به تذکر یا حذف حسابرس از فهرست حسابرسان منتخب برای مدت معین یا دائم اقدام نماید.

- در صورت احراز تخلف حسابرس توسط مراجع ذی ربط، مشخصات حسابرس از فهرست حسابرسان منتخب، حذف خواهد شد.

- کمیته مجاز نیست یک حسابرس را برای بیش از سه دوره مالی متوالی، به سمت حسابرس یک واحد گزارشگر یا واحدهای تابعه آن انتخاب کند.

ماده ۶- جلسات کمیته با حضور رئیس کمیته و حداقل سه نفر از اعضای کمیته رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی موافق سه نفر از اعضای حاضر، معتبر خواهد بود. اداره جلسات به عهده رئیس کمیته می‌باشد و مصوبات کمیته برای اجرا، با امضای رئیس کمیته به مراجع ذیربط ابلاغ می‌شود.

تبصره (۱) کمیته به صورت عادی، در هر ماه حداقل یک جلسه خواهد داشت.

تبصره (۲) در مواردی که به تشخیص رئیس یا دو نفر از اعضای کمیته، تشکیل جلسه فوق‌العاده ضرورت یابد، جلسه فوق‌العاده با رعایت بند "و" ماده (۸) این دستورالعمل، تشکیل خواهد شد.

ماده ۷- وظایف و اختیارات دبیرخانه :

الف) دبیرخانه زیر نظر رئیس کمیته، تشکیل و عهده‌دار وظایف به شرح ماده (۸) این دستورالعمل می‌باشد. تبصره) رئیس کمیته مکلف است تشکیلات دبیرخانه را با رعایت مقررات قانونی، تهیه و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، به منظور تصویب، به سازمان اداری و استخدامی کشور ارسال نماید.

- ب) ایجاد بانک اطلاعات واحدهای گزارشگر مشمول و ارائه گزارشها، آمار و اطلاعات واحدها به کمیته.
- ج) انجام امور مکاتباتی کمیته
- د) فراهم نمودن اسناد و مدارک مورد نیاز برای جلسات کمیته
- هـ) انجام امور عمومی (دفتری، بایگانی و ...) کمیته
- و) گردآوری اطلاعات لازم در مورد حسابرسان عضو مراجع تأیید کننده صلاحیت حرفه‌ای حسابرس، با هدف شناسایی حسابرسان اصلح.
- ز) ارسال دعوتنامه رسمی به عنوان اعضای کمیته، یک هفته قبل از تشکیل جلسه
- ح) ارسال صورتجلسات کمیته برای اطلاع اعضای کمیته.
- تبصره ۱) هر یک از اعضای کمیته که با تمام یا بعضی از تصمیمات مندرج در صورتجلسه مخالف باشند، نظر اعضای مخالف باید در متن صورتجلسه درج می‌شود.
- تبصره ۲) کلیه صورتجلسات کارگروه به انضمام سوابق و مدارک مربوط به ترتیب شماره و تاریخ تشکیل جلسات دبیرخانه ثبت و یک نسخه از آن در دبیرخانه نگهداری می‌شود.
- ح) سایر وظایف محوله از طرف کمیته
- ماده ۸-** وزارت امور اقتصادی و دارایی باید در اجرای ماده (۸) آیین‌نامه و به منظور انعقاد قرارداد حسابرسی با حسابرسان منتخب کمیته، نسبت به پیگیری درج اعتبار لازم در بودجه سالانه وزارت امور اقتصادی و دارایی، اقدام نماید.
- ماده ۹-** حسابرس منتخب مکلف است :
- الف) در چهارچوب مفاد استانداردهای حسابرسی، پس از تکمیل فرآیند رسیدگی و صدور گزارش نهایی، نسخه‌ای از گزارش را به بالاترین مقام واحد گزارشگر یا مقام قانونی مجاز از طرف او، وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاون نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور) و دیوان محاسبات کشور ارائه نماید.
- تبصره) چنانچه واحد گزارشگر، تحت کنترل یک واحد گزارشگر دیگر باشد، نسخه‌ای از گزارش را به واحد کنترل کننده ارائه نماید.
- ب) در گزارش حسابرسی درباره این که "آیا صورتهای مالی از تمام جنبه‌های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی در چارچوب نظام حسابداری بخش عمومی تهیه شده است یا خیر" اظهارنظر کنید.
- تبصره) حسابرس منتخب موظف است بازه‌های زمانی مندرج در نقشه راه اجرای کامل حسابداری تعهدی را در رسیدگی‌های خود مدنظر قرار دهد.
- ج) حسابرس منتخب مجاز نیست همزمان با ارائه خدمات حسابرسی به یک واحد گزارشگر، به واحد مذکور خدمات مالی و حسابداری، مشاوره مدیریت مالی و مالیاتی، طراحی و پیاده‌سازی سیستم، خدمات حسابرسی داخلی و ... ارائه نمایند. در صورت عدم رعایت این ضابطه، گزارش حسابرس منتخب معتبر نخواهد بود.
- د) حسابرس منتخب مجاز نیست بیش از ۳ سال مالی متوالی، حسابرسی یک واحد گزارشگر یا واحدهای تابعه را بپذیرد.
- ماده ۱۰-** بالاترین مقام واحد گزارشگر یا مقام قانونی مجاز از طرف او و مقام قانونی مربوط، موظفند پس از پایان سال مالی حداکثر تا پایان خرداد ماه، صورتهای مالی و اسناد و مدارک مربوط را جهت رسیدگی به حسابرس منتخب ارائه و شرایط لازم را برای انجام حسابرسی فراهم نمایند. چنانچه واحد گزارشگر طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی و ماده (۴) آیین‌نامه، مکلف به تهیه صورتهای مالی تلفیقی باشد، بالاترین مقام آن واحد یا مقام قانونی مجاز از طرف او و مقام مالی قانونی واحد گزارشگر مکلف است پس از پایان سال مالی،

صورت‌های تلفیقی و اسناد و مدارک مربوط را نیز حداکثر تا پایان تیرماه برای رسیدگی به حسابرس منتخب ارائه نمایند.

تبصره) چنانچه حسابرس منتخب پیش از دریافت صورت‌های مالی خواستار شروع گردآوری اسناد و مدارک و رسیدگی به آنها باشد، بالاترین مقام آن واحد یا مقام قانونی مجاز از طرف او و مقام مالی قانونی واحد گزارشگر، موظفند شرایط لازم را برای انجام حسابرسی فراهم نمایند.

ماده ۱۱- واحد گزارشگر مکلف است صورت‌های مالی هر سال را به همراه گزارش حسابرسی، حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاون نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور) ارائه نماید. چنانچه واحد گزارشگر طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی و ماده (۴) آیین‌نامه مکلف به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی باشد، صورت‌های مالی تلفیقی هر سال را نیز حداکثر تا پایان مرداد ماه سال بعد به دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاون نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور) ارائه نماید.

ماده ۱۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاون نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور) می‌بایست پس از تکمیل فرآیند حسابرسی صورت‌های مالی واحدهای گزارشگر بخش عمومی، صورت‌های مالی تلفیقی دولت را تهیه و جهت تصویب، به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاون نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور) باید، متعاقب تصویب صورت‌های مالی تلفیقی دولت توسط هیأت وزیران، نسبت به انتشار آن اقدام نماید.

تبصره) با توجه به محدودیت‌های تأمین مالی، صورت‌های مالی تلفیقی دولت مصوب هیأت وزیران، مطابق ماده (۱۳) دستورالعمل، هنگامی منتشر می‌شود که تمام صورت‌های مالی واحدهای گزارشگر مشمول این دستورالعمل، حسابرسی شده باشند.

این دستورالعمل در (۱۳) ماده و (۱۳) تبصره، در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۵ به تصویب اعضای کمیته رسیده و هر گونه تغییر در آن، می‌بایست در کمیته طرح و بررسی شود.

موسی بزرگ‌اصل
مدیرعامل و رئیس هیأت عامل سازمان حسابرسی

سید رحمت‌ا... اکرمی
معاون نظارت مالی و خزانه دار کل کشور

سعید بیگت عفری
معاون فنی و حسابرسی امور اقتصادی و زیربنایی
دیوان محاسبات کشور

کیومرث داودی
معاون فنی و حسابرسی امور عمومی و اجتماعی
دیوان محاسبات کشور

۴
۹
۱۱
۹۸

فناں تیری